

TÜRK-RUS HÜKÜMETLERARASI KARMA EKONOMİK KOMİSYONU 16. DÖNEM TOPLANTISI PROTOKOLÜ

Türk-Rus Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu 16. Dönem Toplantısı (bundan böyle - Komisyon) 24-26 Temmuz 2019 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir.

Toplantılarda, Türk heyetine Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar Pekcan, Rus heyetine ise Rusya Federasyonu Enerji Bakanı Sayın Aleksandr Novak, başkanlık etmişlerdir.

Her iki ülke heyet listeleri Ek 1 ve Ek 2'de yer almaktadır.

Türk ve Rus heyetleri (bundan sonra “Taraflar” olarak adlandırılacaktır), karşılıklı anlayış ve yapıcı bir hava içerisinde yürütülen Komisyon toplantısı sırasında, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerde kaydedilen gelişmeleri gözden geçirmişler, çeşitli alanlarda ticari ve ekonomik işbirliğinin daha da artırılması için alınacak tedbirlere ilişkin görüş alışverişinde bulunmuşlardır.

Taraflar, Çalışma Grupları'nın Komisyon çerçevesindeki faaliyetlerinin önemini vurgulamışlar ve Çalışma Grupları Eşbaşkanlarının yapılan toplantı sonuçları ve diğer faaliyetleri hakkında Komisyonun Türk ve Rus Sekreteralarına düzenli rapor sunmalarını kararlaştırmışlardır.

Taraflar, Komisyon toplantısında aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

1. Ticaret, Gümrük ve Yatırım Alanlarında İşbirliği

1.1 Taraflar, karşılıklı ticaretin önündeki engellerin kaldırılması için her iki ülkenin yetkili bakanlıklarının ve kurumlarının ortak çabalarını not ederek söz konusu faaliyetlerin, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Ekonomik Kalkınma Bakanlığı arasında mevcut “Düzenli İstişare Mekanizması” çerçevesinde sürdürülmesine karar vermişlerdir.

1.2 Taraflar, ‘Türk-Rus Ticaret, Yatırım ve Bölgesel İşbirliği Çalışma Grubu İkinci Dönem Toplantısı’nın 23 Temmuz 2019 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiş olmasından duyulan memnuniyeti ifade etmişlerdir.

1.3. Taraflar, karşılıklı ticaret hacminin dengeye ulaşacak şekilde artırılması ve ticaretin çeşitlendirilmesi yönünde ortak adımların atılması hususunda anlaşmışlardır.

Taraflar bu çerçevede, iki ülke ticaretinde potansiyel teşkil eden ürün gruplarının ve varsa bu ürünlerin ticaretinin önündeki sorunların tespit edilmesi, bu sorunların çözüm yöntemlerinin belirlenmesi ve ikili ticaret hacminin daha da artırılması amacıyla değerlendirme ve önerilerin teati edilmesi hususlarında anlaşmışlardır.

1.4 Rus tarafı, hali hazırda Türkiye tarafından yürütülen korunma önlemleri soruşturmaları ile Rus üreticilerinin ihracatına ilgi duyduğu belirli ürünlere uygulanan ilave gümrük vergilerine yönelik endişelerini dile getirmiştir.

Türk tarafı, tüm ticaret politikası araçları ile ilave gümrük vergilerinin DTÖ mevzuatının ilgili kuralları ile Türkiye'nin ikili ve çok taraflı yükümlülükleri çerçevesinde uygulandığını dile getirmiştir.

Taraflar bu konularda uzman seviyesinde görüşmeler gerçekleştirmiş ve fikir teatisinin sürdürülmesi hususunda anlaşmışlardır.

1.5. Taraflar, iki ülke arasında dijital ürünler ticareti ve elektronik ticaretin geliştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

1.6. Taraflar, Türkiye ve Rusya Gümrük İdareleri arasında kurulan Ortak Gümrük Komitesi kapsamındaki işbirliğinden duyulan memnuniyeti ifade ederek, bu işbirliğinin daha etkin hale getirilmesi hususunda mutabakata varmışlardır.

1.7. Taraflar, Türk-Rus Ortak Gümrük Komitesi 3. Dönem Toplantısının, 16 Temmuz 2019 tarihinde Moskova'da gerçekleştirilmiş olmasından duyulan memnuniyeti not etmiş ve bu kapsamda "Yetkilendirilmiş Yükümlü Programlarının Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Eylem Planı"nın hayata geçirilmesi, "İkili Dış Ticaret İstatistiklerinin Değişimi Protokolü"nün müzakerelerine başlanması ve Basitleştirilmiş Gümrük Hattı uygulamasının karşılıklı olarak işletilmesi konusunda teknik sistemlerin tamamlanması konusunda anlaşmışlardır.

1.8. Taraflar, yatırım alanında işbirliğinin mevcut düzeyini memnuniyetle karşılamış ve daha da geliştirilmesi için çaba göstermeyi kararlaştırmışlardır.

1.9. Taraflar, 2019 yılında kurulan Türk-Rus Yatırım Fonu çerçevesinde, Rusya Doğrudan Yatırım Fonu ile Türkiye Varlık Fonu arasındaki işbirliğini olumlu yönde değerlendirmekte ve Rusya'nın ulusal projeleri ile Türkiye'nin milli projelerinin uygulanmasını amaçlayan teknoloji, sağlık, altyapı, inşaat, enerji, finans, imalat, tüketim ürünleri alanındaki ortak yatırım projelerinin değerlendirmesine yönelik çalışmaların sürdürülmesini tavsiye etmiştir.

1.10. Taraflar, Rus Doğrudan Yatırım Fonu'nun Türk firmaları ile altyapı alanındaki işbirliğinin artarak geliştiğini not etmişler ve Rusya'daki üniversitelerde ileri teknoloji kullanan medikal kümelenmeler kurulması konusunda mutabakata varılmasını memnuniyetle karşılamışlardır.

1.11. Taraflar, Rus yatırımcıların Türkiye'deki serbest bölgelere ve Türk yatırımcıların da Rusya'nın özel ekonomik bölgeleri ile öncelikli sosyal ve ekonomik kalkınma bölgelerinde (PDA-Perspective Development Areas) yatırım yapmaya özendirilmesi amacıyla serbest bölgeler, özel ekonomik bölgeler ve öncelikli sosyal ve ekonomik kalkınma bölgeleri konusunda işbirliğini geliştirmeye hazır olduklarını belirtmişlerdir.

1.12. Taraflar, her iki ülkenin yürürlükteki ilgili mevzuatı ve hükümetlerarası anlaşmaları çerçevesinde, karşılıklı doğrudan yatırımların teşvik edilmesi ve iki ülke yatırımcılarının karşılaştıkları sorunların çözümünde yardımcı olunması hususunda anlaşmışlardır.

Türk tarafı, Türkiye’de gerçekleştirilecek doğrudan yatırımlarda Rus yatırımcı ve şirketlere Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisince destek olunacağını vurgulamıştır.

1.13. Taraflar, ayrıca Türkiye’de faaliyet gösteren Rus firmalarından ve Rusya’da faaliyet gösteren Türk firmalarından heyetlere aktarılan sorunlar için bilgi notu teatisinde bulunmuşlar ve konuların çözümü için yetkileri çerçevesinde yardımcı olunması amacıyla ilgili kurumların dikkatine sunulmasını kararlaştırmışlardır.

2. Bölgesel İşbirliği

2.1. Taraflar, ikili bölgesel işbirliğinin üst düzeyde ve artarak geliştiğini belirterek, “Türk-Rus Ticaret, Yatırım ve Bölgesel İşbirliği Çalışma Grubu”nun 2. Dönem Toplantısı Protokolünde (Ek-3) yer alan bölgesel işbirliğinin daha da geliştirilmesine yönelik önerilerini memnuniyetle not etmişlerdir.

2.2. Türk tarafı, Türkiye’deki bölgesel Kalkınma Ajansları tarafından geliştirilen Türkiye’deki yatırım projelerine ilişkin bir bilgi notunu Rus tarafına tevdi edeceğini bildirmiştir.

3. Bankacılık ve Finans Sektöründe İşbirliği

3.1. Taraflar, Bankacılık ve Finans İşbirliği Çalışma Grubu faaliyetlerine ilişkin takdirlerini ifade etmişler ve bir önceki Komisyon Toplantısı’ndan bu yana gerçekleştirilen iki Çalışma Grubu toplantısı ve çalışma ziyaretlerinin iki ülkenin finans sektörleri arasındaki işbirliğinin ve karşılıklı anlayışın güçlendirilmesine önemli bir katkı sağladığını vurgulamışlardır.

3.2 Taraflar, ikili ticarete ulusal paraların kullanımının artırılmasına yönelik somut gelişmelerin yaşandığını görmekten memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Taraflar, bu kapsamda özellikle iki ülke ticari bankalarının gösterdikleri çabaları takdir etmiş ve Merkez Bankalarını bankalar arasındaki işbirliğini ve iletişimi daha fazla desteklemeye teşvik etmişlerdir.

Taraflar, MIR logolu kartların Türkiye’deki POS ve ATM cihazlarında kullanımının başlamış olmasını memnuniyetle karşılamışlar ve bunun iki ülke arasındaki işbirliğinin farklı alanlarına da olumlu etkisi olacağını belirtmişlerdir. Taraflar, Çalışma Grubu’nun bu işbirliğinin gelişimini bundan sonra da izlemesini beklemektedirler.

Taraflar, iki ülke borsalarında Türk Lirası/Ruble alım satım işlemlerinin başlamasından ve işlem şartlarının iyileştirilmesinden duydukları memnuniyeti belirtmişler ve bu işlemlerin ikili ticarete ulusal para birimlerinin kullanımını artırma potansiyelini vurgulamışlardır. Taraflar, söz konusu işlemlerdeki hacmin ve iki ülke

ulusal para birimlerine dayalı finansal araç çeşitliliğinin artmasını beklediklerini ifade etmişlerdir.

3.3. Türk tarafı, ulusal paralarla ticaretin teşvik edilmesi amacıyla iki ülke Merkez Bankaları arasında bir swap anlaşması imzalanması beklentisini yinelemiştir.

3.4. Taraflar, Çalışma Grubu'nun işbirliği alanlarını genişletme çabalarını memnuniyetle karşılamışlardır. Bu kapsamda taraflar, kredi derecelendirme kuruluşları alanındaki işbirliği fırsatlarının araştırılmasının finansal kuruluşlar arasındaki ilişkileri daha da güçlendirme potansiyeli taşıdığını vurgulamışlardır.

4. Enerji Alanında İşbirliği

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasında enerji alanında istikrarlı bir şekilde gelişen ve karşılıklı yarar temeline dayanan işbirliğine katkı yapmaya hazır olduklarını bildirmişlerdir.

4.1. Gaz Alanında İşbirliği

4.1.1 Taraflar 10 Ekim 2016 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesi'ne İlişkin Anlaşma"ya istinaden inşaatı devam eden TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesi'nin inşaatında geline aşamadan memnuniyetlerini ve boru hattı projesine ilişkin Anlaşmada belirlenen sürelerle bağlı kalacaklarını dile getirmişlerdir.

4.1.2 Taraflar, piyasa şartları da göz önünde bulundurularak doğal gaz alım ve satım anlaşmalarında 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren fiyat indirimi yapılması ve asgari alım taahhüdü yükümlülüğünün esnetilmesi hususlarını beyan etmiştir.

4.1.3 Rus tarafı, bağımsız alıcılar tarafından gaz çekişinin önemli ölçüde azaltılmasından ve «al ya da öde» koşullarının 2019 yılında yerine getirilememesi ihtimalinden duydukları endişeyi dile getirmiştir.

4.1.4 Türk tarafı, Rusya'dan gaz ithalatı gerçekleştiren özel sektör firmalarına al ya da öde hükmü başta olmak üzere kontrat hükümlerinde esneklik sağlanması için gerekli çabanın Rusya tarafından gösterilmesini rica etmiştir.

4.1.5 Taraflar, doğal gaz alım-satım anlaşmaları çerçevesinde yapılacak ödemelerde ulusal para birimlerinin kullanım imkânlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşmelere devam etme niyetlerini teyit etmişlerdir.

4.1.6 Rus tarafı, Rus şirketlerinin Türkiye'deki uzun vadeli servis bakımı ve gaz pompalama, elektroteknik, gaz türbin güç ekipmanlarının tedarik sözleşmelerinin yürütülmesinde ülke para birimlerinin kullanılması ve yaptırımlar nedeniyle karşılaşılan engellerin aşılması konusunda 1 Ağustos 2019 tarihine kadar çözüm üreteceğini beyan etmiştir.

4.2. Madencilik ve Jeoloji Alanında İşbirliği

4.2.1. Taraflar maden, enerji hammadde (kömür, uranyum) ve jeotermal enerji kaynaklarının aranması ve araştırılması, analiz yöntemleri ve teknolojik araştırmalar konularında bilimsel ve teknik işbirliği gerçekleştirilmesi hususunda anlaşmışlardır.

4.2.2 Taraflar, yeraltı kömür madenciliğinde işletme, iş sağlığı ve güvenliği, metan gazı üretimi gibi farklı alanlarda işbirliği olanaklarını değerlendirdiler ve en yakın zaman içinde ilgili kurumların istişare çalışmalarının organize edilmesi konusunda mutabık kalmışlardır.

4.2.3. Taraflar JSC Rosgeologiya'nın Türk kamu ve özel şirketlerine jeoloji keşif çalışmaları, maden arama ve geliştirme özellikle gelecek vaat eden alanların jeotermal potansiyelinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesini önermeye hazır olduklarını ve devlet enstitüsü MTA'nın Rusya'da maden arama ve geliştirme alanında işbirliği konusuna ilgi duyduklarını memnuniyetle karşılamışlardır.

4.3 Petrol Alanında İşbirliği

4.3.1 Rus Tarafı, PJSC TATNEFT'in üretilmesi planlanan petrokimya ve gaz kimya ürünlerinin (maleik anhidrit ve türevleri, polipropilen, karbon lifi) Türk tüketicilere dağıtımı ile ilgilendiğini belirtmiştir.

Rus Tarafı, TATNEFT Grubu petrokimya kompleksi kuruluşlarının kobalt ihtiva eden ürünlerin tedarikiyle ilgilendiğini belirtmiştir.

4.3.2 Rus tarafı, Türk tarafından petrol ürünleri stok seviyesinin piyasa şartlarına göre düzenlenmesi konusunu gözden geçirmesini rica etmiştir.

4.3.3. Rus tarafı sıvı çözeltiler için nano parçacıklı inovatif teknoloji geliştiren Rus şirketlerinin, petrol ve gaz sahaları geliştiren Türk şirketleri ile işbirliği yapmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

4.3.4. Rus tarafı, petrol rafinerilerinin ve ticari işletmelerin verimliliğinin artırılması ile, inşaat ve renovasyon alanlarında Rus şirketlerinin Türk petrol şirketleri ile işbirliği yapmaya ilgi duyduğunu belirtmiştir.

4.4. Enerji Verimliliği, Enerji Tasarrufu ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Alanlarında İşbirliği

4.4.1. Taraflar, enerji verimliliği alanında karşılıklı menfaate dayalı işbirliği yapabileceğini bildirmişlerdir.

4.4.2. Taraflar, Rus şirketlerinin, Türkiye'nin elektrik ağlarının dijital dönüşümü, akıllı sayaç sistemlerinin uygulanması, Türkiye'deki elektrik şebekesi tesislerinin inşası ve modernizasyonu ve ayrıca Rus elektroteknik ekipmanlarının tedariki alanlarındaki projelerin hayata geçirilmesine ilişkin işbirliği perspektiflerini görüşmek amacıyla Türkiye'nin elektrik enerjisi şirketleriyle işbirliği yapma konusuna ilgi duyduklarını memnuniyetle karşılamışlardır.

4.4.3. Taraflar, Rusya’da ve Türkiye’de faaliyet gösteren enerji verimliliği danışmanlık şirketleri arasında tecrübe paylaşımı yapılabileceğini belirtmişlerdir.

4.4.4. Türk Tarafı İklim Değişikliği Taraflar Konferanslarında Paris Anlaşması kapsamında Türkiye’nin BMİDÇS Ek Dışı ülkelere dâhil edilmesi sürecinde Rusya’nın vereceği desteğin önemine vurgu yapmıştır.

4.5. Elektrik Alanında İşbirliği

4.5.1. Taraflar, Trakya Elektrik Termik Santraline ilişkin konunun kabul edilebilir koşullarda sonuçlanmasından memnuniyet duyduklarını belirtmişler; ayrıca, bir Rus şirketinin Türkiye’de yeni bir kömür santrali inşa etme projesine ilişkin Türk mevzuatı çerçevesinde destekleyeceklerini beyan etmişlerdir.

4.5.2. Rus tarafı, Rus şirketlerinin Türk şirketlerine enerji ve gaz pompalama ekipmanları: 2,5 ila 25 MW birim kapasiteli gaz türbin elektrik santralleri, 60MW birim kapasiteye kadar kombine çevrim gaz türbini, 4 ila 25MW birim kapasiteli gaz pompalama üniteleri tedarik etmekle ilgilendiğini belirtmiştir.

4.5.3. Rus tarafı Rus şirketlerinin dağıtılmış enerji tesislerinin inşaatına ve eskimiş enerji ekipmanlarının rekonstrüksiyon çalışmalarına katılması ve ayrıca bunların çalışabilirliğinin desteklenmesinin sağlanmasına hazır olduğunu ifade etmiştir.

4.5.4. Türkiye’de iş yapan Rus enerji şirketlerinin, bankalarda hesap açılışı, hesap işletim hizmetleri, ödemelerin yapılması hususlarındaki mevcut sorunlarıyla ilgili olarak Rus tarafı, söz konusu Rus şirketlerine destek talebini Türk tarafına iletmiştir.

4.6. Nükleer Enerji Alanında İşbirliği

4.6.1. Taraflar, Akkuyu Nükleer Güç Santralini (NGS) kurulmasını Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasındaki işbirliğinde stratejik önemde olan bir proje olarak tanımaktadır ve 12 Mayıs 2010 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Akkuyu Sahası’nda Bir Nükleer Güç Santralini Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma” uyarınca Akkuyu NGS’nin kurulmasına yönelik işbirliğinin etkin bir şekilde sürdürülmesi konusundaki kararlılıklarını beyan etmişlerdir.

4.6.2. Türk Tarafı, bir önceki karma ekonomik komisyon toplantısından bu yana projenin uygulanmasındaki kayda değer ilerlemenin; Rus Tarafı ise projenin gerçekleştirilmesinde yetkili Türk makamlarıyla etkili ve yapıcı iletişimin altını çizmiştir. Taraflar, 1. Ünitenin 2023 yılında işletmeye alınmasını öngören Akkuyu NGS projesinin gerçekleştirme grafiğinde gecikmelerin ortadan kaldırılmasına yönelik ortak çabaların harcanması konusunda anlaşmaya varmışlardır.

4.6.3. Taraflar, Akkuyu NGS inşaatı için kullanılacak Rus emtiaların (ekipman dahil) zamanında ve engelsiz olarak temin edilmesinin önemini vurgulamışlardır. Rus tarafı, bahse konu emtiaların proje uygulama takvimine uygun temin edilmesi için Türk tarafının etkin bir ithalat süreci sağlamasını talep etmiştir.

4.6.4. Taraflar, proje takviminde gecikmeye sebep olmayacak şekilde Rus ekipman üreticilerinin Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından etkin biçimde denetlenmesini kolaylaştırmak için Türk tarafına gerekli olan dokümanların kapsamlı şekilde ve zamanında iletilmesi için ilave tedbirleri almak konusunda anlaşmışlardır.

4.6.5. Taraflar, emtiaların tedariki, hizmetlerin icrası ve proje uygulama işlerinde Türk-Rus ortak girişimleri dâhil olmak üzere, Türk şirketlerinin Akkuyu Nükleer A.Ş. tarafından büyük ölçüde istihdam edilmesini konu alan Hükümetlerarası Anlaşmanın 6.4 maddesi doğrultusunda tedarik zincirini geliştirmek için alınan tedbirlerden duydukları memnuniyeti belirtmişler ve aşağıdaki hususlar üzerine anlaşmışlardır:

- Akkuyu NGS inşaatı için gerekli ürünler konusunda Türk Standartları Enstitüsü'nün ana malzeme kuruluşu olarak yetkilendirilmesi sürecinin ilerletilmesi.

- 14 Ocak 2019 tarihli toplantının ardından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü ve Akkuyu Nükleer A.Ş. arasında imzalanan Yerileştirmeye Dair Protokol'ün, projenin gelişimi göz önünde bulundurularak, etkin biçimde uygulanması.

Türk tedarikçilerden temin edilebilecek ürünlerin tespiti ve Türkiye'den temini için imkanların değerlendirilmesi amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Akkuyu Nükleer A.Ş. diğer Türk ve Rus kuruluşları ve proje katılımcıları arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi.

İlaveten Türk Tarafı; Türk şirketlerinin ihale süreçlerine kapsamlı şekilde ve zamanlıca hazırlanabilmelerini sağlamak amacıyla, Türk şirketlerinin talepleri doğrultusunda, Rus Tarafının Akkuyu NGS projesi kapsamındaki ihalelere ilişkin teknik gereklilikleri içerecek şekilde bilgilendirme yapmasını talep etmiştir.

4.6.6. Taraflar, Aralık 2017 tarihli Elektrik Satın Alma Anlaşmasının imzalanmasıyla ilgili ortak çalışmadan dolayı duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

4.6.7. Taraflar, Akkuyu NGS 1. Ünitesi için inşaat lisansı alınması ve 3 Nisan 2018 tarihinde inşaata başlanması konusundaki ortak çalışmaları takdir ettiklerini beyan etmişlerdir. Taraflar ayrıca, projede herhangi bir gecikmeye mahal verilmemesi adına Nükleer Düzenleme Kurumu'nun taleplerini karşılayabilmek için gayret göstermeye devam edeceklerdir.

4.6.8. Taraflar, projeye yatırımcıların ilgisini çekmek için yürütülen sürecin ilerletilmesinden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, Türk tarafı Türk şirketlerinin Akkuyu NGS projesine yatırım yapmasını özendirecek ve destekleyecektir.

4.6.9. Taraflar, Türk öğrenciler için MEPHI Ulusal Nükleer Araştırma Üniversitesi ve St. Petersburg Politeknik Üniversitesi'nde (SPbPU) yürütülen eğitimin yansısı SPbPU'da Türk öğrenciler için 2019 yılında açılan yüksek lisans programını içeren eğitim programlarının kararlı bir şekilde uygulanmasının önemini vurgulamışlardır.

4.6.10. Taraflar, Akkuyu NGS projesinde istihdam edilecek Türk teknik uzmanların eğitiminde işbirliği yapma konusundaki taahhütlerini tekrar etmişlerdir. Bu bağlamda Taraflar, teknik liselerin müfredatlarına eklenecek “Nükleer Enerjiye Giriş” ders içeriğinin geliştirilmesi de dahil olmak üzere, Türk teknik lise öğrencilerinin yetiştirilmesi için planlanan ve yürütülen faaliyetleri sürdüreceklerini taahhüt etmişlerdir.

4.6.11. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti’nde nükleer enerji alanında halkla ilişkiler ve halkın kabulünün artırılması alanında etkileşimi güçlendirmek ve etkin işbirliği mekanizmaları oluşturmak konusunda anlaşmaya varmışlardır.

4.6.12. Taraflar Akkuyu NGS projesinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için saha dışında kurulması gereken personel lojmanının inşaatı ve saha dışı altyapı unsurlarının geliştirilmesi konularının çözülmesinin büyük önem taşıdığı hususunda mutabık kalmışlardır.

4.7. Taraflar Rusya Federasyonu ile Türkiye Cumhuriyeti’nin ekonomiyle ilgili kurumları arasında enerji alanında karşılıklı yarara dayalı işbirliğinin gelişmesini teşvik edecekleri konusunda karşılıklı anlayış birliğine varmışlardır.

5. Ulaştırma Alanında İşbirliği

5.1. Türk tarafı, Ro-Ro ve tren ferri yük taşımacılığının düzenlenmesine ve liman altyapısının iyileştirilmesine ilişkin imkânların incelenmesi için 2019 yılı Eylül ayında Samsun limanında Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu’nun armatörleri, liman terminallerinin operatörleri, ulusal birliklerin ve iş çevreleri temsilcilerinin katılımı ile teknik uzmanların toplantısının organize edilmesini önermiştir.

Rus tarafı, Türk tarafından davet geldiğinde ilgili uzmanlarını göndermeye hazır olduğunu ifade etmiştir.

5.2. Rus tarafı, Soçi ve İstanbul limanları arasında deniz yolcu taşımacılığının geliştirilmesini teklif etmiştir.

Türk tarafı, Rus tarafının teklifini olumlu değerlendirerek bu konuda işbirliği yapmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

5.3. Türk tarafı, Hükümetlerarası Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşma Taslağını incelemeyi teklif etmiştir.

Rus tarafı, belirtilen taslağın amaç ve yükümlülüklerinin netleştirilmesi için Türk tarafından Türkiye Cumhuriyeti’nce diğer yabancı devletlerle yapılan benzer sözleşmelerin taslağının incelenmesi amacıyla Rus tarafına iletilmesini talep etmiştir.

5.4. Taraflar, gerekli ulusal mutabakat süreçlerinin tamamlandığını memnuniyet ile belirterek Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti arasında Uluslararası Karayolu Ulaşımı Anlaşma Taslağını imzalamaya hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

5.5. Taraflar, karayolu ulaşımının Türkiye ile Rusya arasında ikili ticari ilişkilerin geliştirilmesindeki önemini belirterek, uluslararası karayolu taşımacılığında ortaya çıkan sorunların giderilmesi konusunda tedbirlerin alınması hususunda anlaşmışlardır.

5.6. Taraflar, Türkiye ve Rusya'nın uluslararası karayolu taşımacılık birliklerinin etkin işbirliğinin önemini belirtmişlerdir.

5.7. Taraflar, benzer iklim koşulları bulunan yol güzergâhları için uzun ömürlü yol üstyapılarının geliştirilmesi konusunda katkı sağlayacak; bitüm, polimer, modifiye bitüm ve türevi malzemelerin geliştirilmesi ve kullanımı alanında iki ülke şirketleri arasında işbirliğinin yapılmasının yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Rus tarafı, ООО “Газпромнефть – Битумные материалы” (Rus devlet şirketi PAO “Газпромнефть”e bağlı) şirketinin bu alanda Türk partnerleri ile işbirliğini geliştirmeye ilgi duyduğunu Türk tarafına bildirmiştir.

5.8 Taraflar, iki ülke arasındaki ticarete demiryolunun payının artırılması için beraber çalışılması konusunda anlaşmışlardır.

Türk tarafı bu çerçevede, Bakü-Tiflis-Kars (BTK) demiryolu hattı üzerinden iki ülke arasında demiryolu yük taşımacılığının geliştirilmesinin önemini vurgulamıştır.

Rus tarafı ekonomik açıdan elverişli demiryolu hatları kullanılarak işbirliği yapılmasının gerekli olduğunu belirtmiştir.

5.9. Taraflar sivil havacılık alanındaki ilişkilerini geliştirmek istediklerini dile getirmişlerdir. Türk tarafı, iki ülke sivil havacılık otoriteleri arasında yılda en az bir kez olmak üzere, düzenli olarak sivil havacılık görüşmeleri düzenlenmesini ve söz konusu görüşmelerin 2019 yılı içerisinde Türkiye’de gerçekleştirilmesini önermiştir.

6. Tarım Alanında İşbirliği

6.1. Taraflar, Tarım Yürütme Komitesi toplantılarının önemini vurgulamışlar ve bu toplantılarda gündeme gelen konularda işbirliğinin geliştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır. Bu çerçevede, Türkiye-Rusya Tarım Yürütme Komitesi 3. Dönem Toplantısı, 2019 yılının son çeyreğinde Türkiye’de gerçekleştirilecektir.

6.2. Türk tarafı, kırmızı et ve et ürünleri, kanatlı eti ve ürünleri, günlük civciv, kuluçkalık ve sofralık yumurta ihracatı ve Avrupa Birliği pazarına ihracat onayı bulunan süt ve süt ürünleri ile balıkçılık ürünleri işletmelerinin Rusya Federasyonu’na ihracatı konusunda Tarım Yürütme Komitesi toplantılarında mutabakat sağlanan hususların hayata geçirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

6.3. Türk tarafı, Türkiye’den Avrasya Ekonomik Birliği’ne jelatin ihracatıyla ilgili Veteriner Sağlık Sertifikasının Rus tarafınca onaylama sürecinin en kısa zamanda tamamlanmasını talep etmektedir.

6.4. Rus tarafı, Avrasya Ekonomik Birliği'ne kedi-köpek maması, kanatlı unu, tüy ve telek unlarının Türkiye'den ithalatı için Veteriner Sağlık Sertifikası modellerini Türk tarafına iletecektir.

6.5. Türk tarafı, Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan süt ürünleri ithalatında kullanılacak Veteriner Sağlık Sertifikasının değerlendirilip en kısa sürede onaylanacağını ifade etmiştir.

6.6. Rus tarafı, Türkiye'nin Rusya'dan kaz ve ördek eti ithalatında kullanılacak Veteriner Sağlık Sertifikası üzerinde yapılan çalışmalardan dolayı Türk tarafına teşekkürlerini sunmuştur. Rus tarafı, söz konusu Veteriner Sağlık Sertifikasını Rusça dilini ekleyerek, onaylanması amacıyla Türk tarafına iletecektir.

6.7. Taraflar, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Bitki Karantinası Alanında İşbirliği Anlaşması" (Moskova, 13.01.2010) çerçevesinde karşılıklı ürün tedarik süreçlerinde bitki sağlığı güvenliği sağlanması amacıyla işbirliğinin sürdürülmesinin gerekli olduğu hususunda mutabık kalmışlardır. Taraflar bu amaçla, gerektiği takdirde gümrük geçiş noktalarında veya yükleme alanlarında karantinaya tabi ürünlerinin ortak denetimini gerçekleştireceklerdir.

7. Sanayi Alanında İşbirliği

7.1. Taraflar, sanayi alanında ikili işbirliğinde büyük potansiyelin mevcut olduğunu belirtmişler ve bu işbirliğinin daha da güçlendirilmesi ve geliştirilmesini kararlaştırmışlardır.

7.2 Taraflar, 2018 yılı Aralık ayında Ankara'da gerçekleştirilen Türk-Rus Ortak Sanayi Çalışma Grubu (OSÇG)'nun 13. Dönem Toplantısından duyulan memnuniyeti ifade etmiştir.

7.3. Rus tarafı, Türkiye'nin 10'uncusu düzenlen "INNOPROM-2019" Uluslararası Fuarına partner ülke olarak güçlü bir milli katılım sağlamasından dolayı Türk tarafına teşekkürlerini ifade etmiştir.

7.4. Taraflar, metalurji alanında ikili işbirliğinin yüksek düzeyde geliştiğini teyit ederek Rus ve Türk şirketleri tarafından ortak projelerin gerçekleştirilmesine destek verilmesi hususunda anlaşmışlardır.

7.5. Taraflar, alüminyum sanayi alanında faaliyet gösteren Rus ve Türk şirketleri arasındaki ikili işbirliğinin güçlendirilmesi imkanının araştırılması hususunda anlaşmışlar ve Rusya Federasyonu ile Türkiye Cumhuriyeti alüminyum sanayicileri dernekleri arasındaki işbirliğinin artmış olmasını memnuniyetle karşılamışlardır.

7.6. Taraflar, otomotiv sanayi alanında işbirliğinin artırılması ve karşılıklı ilgi duyulan yeni işbirliği alanlarının belirlenmesi yönünde çalışmaların sürdürülmesi hususunu kararlaştırmışlardır.

Taraflar, Otomotiv ve Makine Sektörlerinde İşbirliği Alt Çalışma Grubunun bir sonraki Toplantısının hazırlıklarına en kısa sürede başlayacaklardır.

7.7.Taraflar, otomotiv ve yan sanayi alanında iki ülke şirketleri tarafından gerçekleştirilen yatırım projelerini memnuniyetle karşılamışlar ve bu alandaki ortak projelere desteklerini devam ettirmeyi kararlaştırmışlardır.

7.8.Taraflar, gemi inşa sanayi alanında işbirliğinin geliştirilmesi için önemli bir potansiyelin mevcut olduğunu belirtmişler ve ortak projelerin gerçekleştirilmesinde Rus ve Türk şirketlerine destek vermeye hazır olduklarını teyit etmişlerdir.

7.9.Taraflar, hafif sanayi alanında ikili işbirliğinin geliştirilmesine ilgi duyduklarını belirtmişler, karşılıklı ticaret heyetlerinin düzenlenmesi ve ihtisas fuarlarına katılımların devam ettirilmesi yönündeki niyetlerini beyan etmişlerdir.

7.10.Taraflar, ağaç işleme sanayi alanındaki işbirliği seviyesinden ve Türk firmalarının Rusya'da ağaç işleme alanındaki yatırım projelerini gerçekleştirmesinden duyulan memnuniyeti ifade etmiştir.

7.11.Taraflar, havacılık sanayi alanında işbirliğinin geliştirilmesi için büyük potansiyelin bulunduğunu belirtmişler ve bu alanda işbirliği fırsatlarının birlikte araştırılması hususunda anlaşmışlardır.

7.12 Rus Tarafı, Rus havacılık sanayii ürünlerinin satışı, satış sonrası bakım, onarım ve servis hizmetlerinin yapılması ve bu alanda ortak projelerin gerçekleştirilmesi yönündeki ilgisini Türk tarafına ifade etmiştir.

7.13.Taraflar, ilaçlar, tıbbi cihazlar ve kozmetik sanayi alanlarında önemli işbirliği imkânlarının mevcut olduğunu belirtmişler ve ilişkilerin güçlendirilmesi amacıyla söz konusu sanayi alanlarında işbirliği mekanizmasının kurulması hususunda mutabık kalmışlardır.

7.14.Taraflar, Rus aşlarının Türkiye'ye satılması ve ortak üretilmesi konusunda çalışmalar yapmaya ilişkin ilgilerini not etmişlerdir.

7.15. Rus tarafı, Rus yatırımcısının projesini gerçekleştirmesi için gerekli olan Hatay ilindeki işleticisi olduğu limanda kömür boşaltılması ve depolanması için çevre izninin verilmesiyle ilgili konunun değerlendirilmesinin hızlandırılmasını talep etmiştir.

7.16. Rus tarafı, Türkiye'de Rusya Federasyonu Ticaret Mümessillği bünyesinde Rusya Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Rusya İhracat Merkezi AŞ.'nin ortak girişimi ile ikili dış ekonomik projelerin gerçekleştirilmesine yönelik ihracatı destekleme grubunun kurulduğu hakkında Türk tarafını bilgilendirmiştir.

7.17.Türk tarafı, Rus yatırımcıları tarafından demir çelik ve alüminyum sektörlerinde entegre üretim tesislerinin kurulması imkanını araştırılmasını teklif etmiştir.

8. Teknik Düzenlemeler, Uygunluk Değerlendirmesi, Standardizasyon ve Metroloji Alanlarında İşbirliği

8.1. Taraflar, iki ülke ticaretindeki teknik engellerin kaldırılması, ticaret potansiyelinin güçlendirilmesi ve Tarafların pazarlarında güvenli ürün dolaşımının

sağlanması amacıyla Komisyon Sanayi Çalışma Grubu altında bir Teknik Düzenlemeler, Uygunluk Değerlendirmesi, Standardizasyon ve Metroloji Alt Çalışma Grubu'nun kurulmasından duydukları memnuniyeti ifade etmiştir.

8.2 Taraflar, Teknik Düzenlemeler, Uygunluk Değerlendirmesi, Standardizasyon ve Metroloji Alt Çalışma Grubu'nun toplantılarının yılda en az iki defa olmak üzere Türkiye'de ve Rusya'da dönüşümlü bir şekilde gerçekleştirilmesi hususunda mutabık kalmıştır.

8.3 Taraflar, teknik düzenlemeler, uygunluk değerlendirme, standardizasyon ve metroloji alanlarında karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımı yapılması, ilgili mesleki ve sektörel kuruluşlarla birlikte bu alanlarda seminer, çalıştay ve konferanslar düzenlenmesi hususunda mutabık kalmıştır.

8.4 Taraflar, Teknik Düzenlemeler, Uygunluk Değerlendirmesi, Standardizasyon ve Metroloji Alt Çalışma Grubu'nun Türkiye adına koordinasyonunun Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı tarafından; Rusya adına koordinasyonunun ise Rusya Federasyonu Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmesini kararlaştırmıştır.

9. Şehircilik Alanında İşbirliği

9.1. Taraflar, Komisyon kapsamında Kentsel Planlama Çalışma Grubu oluşturmayı kararlaştırmışlardır.

9.2. Taraflar, Rusya Federasyonu İnşaat ve Konut ve Toplumsal Hizmetler Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı imzalamaya hazır olduklarını belirtmişlerdir.

10. İnşaat ve Müteahhitlik Alanında İşbirliği

10.1. Taraflar, müteahhitlik sektörünün iki ülke ticari ve ekonomik ilişkilerinin daha da geliştirilmesi bağlamında önem arz ettiğini vurgulamışlar ve bu alandaki işbirliğinin derinleştirilmesi amacıyla ortak çaba gösterilmesi hususunda anlaşmışlardır.

10.2 Türk tarafı, bundan sonra da müteahhitlik projelerinin gerçekleştirilmesinde yer almaya devam etmeye ve Rusya'ya Türk müteahhitlik heyetlerini düzenlemeye hazır olduğunu teyit etmiştir.

10.3. Türk tarafı, inşaat sektöründe kamu özel ortaklığı dâhil proje finansmanı konusunda tecrübe ve bilgi paylaşımına yönelik organizasyonlar gerçekleştirmeye ilgi duyduğunu belirtmiştir.

11. İletişim, Bilgi Teknolojisi ve Kitle İletişimi Alanında İşbirliği

11.1. Taraflar, aşağıdaki alanları öncelikli alanlar olarak belirterek, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında işbirliğinin daha etkin hale getirilmesine ilgi duyduklarını teyit etmişlerdir:

- Bilgi güvenliği ve altyapı güvenliği;
- E- devlet;
- "Akıllı şehir";

- Bilgi iletişimleri teknolojisi konusunda teknik kapasite artırımı.

11.2. Rus tarafı, 2019 yılının sonuna kadar Rus bilgi ve iletişim teknolojileri şirketlerinden oluşan bir iş heyetinin Türkiye'ye gerçekleştirilmesi yönünde niyetini beyan etmiştir.

11.3. Rus tarafı, Rusya Federal Devlet İşletmesi "Rusya Posta İdaresi"nin, Türkiye'de yurtdışı takas noktaları açmak yönünde ilgisini ifade etmiştir.

11.4. Taraflar, başta sosyal ağlar, arama motorları, internet platformları olmak üzere medya alanında işbirliğinin geliştirilmesinin ve Rusya ile Türkiye'nin önde gelen medya şirketleri arasında temasların güçlendirilmesinin önemini vurgulamışlardır.

11.5. Taraflar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Rusya Egemen Teknolojiler İhracatı Birliği arasındaki işbirliği de dâhil olmak üzere, iki ülke teknoloji şirketleri arasındaki karşılıklı yarar esasına dayanan ilişkilerin geliştirilmesinin ikili ticari ve ekonomik işbirliğinin potansiyel bir alanı olarak önemini vurgulamışlardır.

11.6. Türk tarafı, iki ülke arasındaki beşerî, ekonomik ve ticari bağların güçlenmesine, kültürler arası diyalogun gelişmesine katkı sağlayamaya yönelik olarak Türk ve Rus devlet televizyon kanallarının iki ülkenin uyduları üzerinden yayınlanmasına ilgi duyduğunu ifade etmiştir.

11.7. Taraflar, Rusya Federasyonu Telekom ve Kitle İletişim Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu arasındaki Mutabakat Zaptının 3 Nisan 2018 tarihinde Ankara'da imzalanmış olmasından duydukları memnuniyeti belirtmiş ve bu çerçevede; iletişim ve bilgi teknolojileri alanlarında işbirliğinin sürdürülmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

12. Türk-Rus İş Çevreleri Arasında İşbirliği

12.1. Taraflar, Türkiye ve Rusya iş çevreleri arasındaki işbirliği konusunda büyük potansiyel bulunduğunu belirtmiş ve iki ülke iş dünyası arasında işbirliğinin derinleştirilmesi amacıyla Türkiye Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu altında faaliyet gösteren Türkiye-Rusya İş Konseyi ile Rusya Ticaret ve Sanayi Odası altında faaliyet gösteren Rusya-Türkiye İş Konseyi'nin çabalarına destek verdiklerini ifade etmişlerdir.

12.2. Taraflar, Rusya Ticaret ve Sanayi Odası ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin, karşılıklı heyet ziyaretleri, seminer ve yuvarlak masa toplantılarının düzenlenmesi, her iki ülkede düzenlenen uluslararası forum ve ihtisas fuarlarına iş çevreleri katılımlarının sağlanması ve ticari bilgi alışverişinde bulunulması yoluyla

yapıcı işbirliğinin daha etkin hale getirilmesi yönündeki çabalarını desteklediklerini belirtmişlerdir.

12.3. Taraflar, Türkiye-Rusya ve Rusya-Türkiye İş Konseylerinin, 10. Uluslararası Innoprom-2019 Endüstri Fuarı kapsamında 8 Temmuz 2019 tarihinde Yekaterinburg'da düzenlenen Türkiye-Rusya İş Forumu'nun organizasyonu sürecinde etkin çalışmalarından dolayı duydukları memnuniyeti dile getirmişler ve iş bu Komisyon toplantısı kapsamında Türkiye ve Rusya İş Konseyleri 20. Ortak Toplantısı'nın yapılmasını memnuniyetle karşılamışlardır.

12.4. Taraflar, Rusya'da ve Türkiye'de firma ve kuruluşların faaliyetleri için elverişli şartların oluşturulması ve iş çevreleri arasında işbirliğinin geliştirilmesine yönelik olarak Rus-Türk Toplumsal Forumu altında faaliyet gösteren "İş Ortamı ve Hukuki Konular" Komitesinin faaliyetlerini not etmişlerdir.

12.5. Rus tarafı, Rusya-Türkiye İş Konseyi'nin, Rus ve Türk firmaları arasında ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve desteklenmesi hedefleyen B2B online platform projesi kapsamında işbirliği yapılması amacıyla, "ROST" Rus-Türk Ticaret Evi ile İşbirliği Mutabakat Zaptını imzalama niyetinde olduğunu bildirmiştir.

12.6 Rus tarafı, Türk tarafına Türkiye'de geçerli yasa ve kurallar çerçevesinde OAO VO 'Teknostroyeksport' şirketine altyapı yatırımlarını gerçekleştirmek hususunda mümkün olan desteği sağlamak konusunda ricada bulunmuştur.

13. Kültür ve Turizm Alanında İşbirliği

13.1. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu arasında kültür ve sanat alanında işbirliğini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi kabul etmişlerdir.

13.2. Taraflar, 2018'de Türkiye'ye gelen Rus turist sayısının rekora ulaştığını vurgulayarak, turizm alanındaki ikili ilişkilerin mevcut durumunu inceleyerek işbirliğinin yapıcı niteliğinden memnuniyet duyduklarını belirtmişlerdir.

13.3. Taraflar iki ülke arasındaki karşılıklı turist sayısının artırılmasını desteklemeye hazır olduklarını ifade etmişlerdir. Taraflar, karşılıklı turist sayısının büyüme potansiyeline dayanarak, Türk vatandaşlarına yönelik vizesiz rejime yeniden geçilmesi durumunda iki ülke arasında seyahat eden turist sayısının artacağını belirtmişlerdir.

13.4. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu sınırları içerisinde turizm amaçlı bulunan Türk ve Rus vatandaşlarının güvenliği ile hak ve kanunen öngörülen menfaatlerinin yüksek düzeyde sağlandığına işaret ederek, bu alanda çaba göstermeyi sürdüreceklerdir. Taraflar, ülkelerinde sunulan turistik hizmet kalitesinin daha da yükseltilmesi için çalışmalarına devam etmeyi kararlaştırmışlardır.

13.5. Taraflar, turistlerin hukuken korunması ve sağlık sigortası mekanizmalarının modern standartlara uygun olarak geliştirilmesine; iki ülkenin sağlık

kuruluşlarında hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik çabalarını sürdürme konusunda mutabık kalmışlardır.

13.6. Taraflar, 2018-2019 Turizm Alanında Ortak Eylem Programının uygulanması sürecinden duydukları memnuniyetini ifade etmişler; turizm ürünleri, sosyal, sağlık, SPA, kruvaziyer ve diğer turizm çeşitlerinin karşılıklı olarak geliştirmesinin önemini vurgulayarak, söz konusu programın uygulanmasına devam edilmesi konusunda mutabık kalmışlardır.

13.7. Taraflar, Kuzey Kafkasya Federal Bölgesinde bulunan üç turistik merkezden birinde (Arhız, Elbrus ve Veduçi dört mevsim turizm ve rekreasyon tesisleri) işbirliğinin güncel konularının görüşüleceği ve turizm sezonunun dönemsel sonuçlarının değerlendirileceği Türk Rus Turizm Çalışma Grubunun bir sonraki toplantısını 2019 yılının sonbahar döneminde gerçekleştirilmesi imkânını değerlendirecekleri hususunda mutabık kalmışlardır.

13.8. Rus tarafı, Rusya Federasyonu Kuzey Kafkasya İşleri Bakanlığı olarak, Kuzey Kafkas Federal Bölgesi Turizm Merkezinin yönetici şirketi olan AO “KSK”nın Türkiye Cumhuriyeti’nin turizm alanındaki deneyimlerinin gerek bakanlık, gerekse ilgili sivil toplum kuruluşları düzeyinde paylaşılması konusundaki ilgisini beyan etmiştir.

14. Bilim ve Eğitim Alanında İşbirliği

14.1. Taraflar, eğitim ve bilim alanlarındaki ikili işbirliğinin durumunu görüşerek karşılıklı ilgi duydukları alanlarda işbirliğini genişletme isteklerini ifade etmişlerdir.

14.2. Taraflar, öğrenciler, öğretmenler ve uzmanların değişimi de dahil olmak üzere akademik hareketliliğin geliştirilmesine ve Türkiye ve Rusya’nın eğitim ve bilim kurumları arasında ortaklık ilişkilerinin kurulmasına teşvik edilmesi konusunda mutabık kalmışlardır.

14.3. Taraflar, karşılıklılık esaslarına dayanarak Türkçe ve Rusça eğitimi konusunda işbirliğini genişletme niyetlerini ifade etmişlerdir.

14.4. Taraflar, Türkiye’de Rus dilinde eğitim faaliyetlerinde bulunan personelin mesleki ilerleme ve/veya yeterliliğinin artırılması hususlarını görüşmüşlerdir.

15. Sağlık alanında işbirliği

15.1. Taraflar, iki ülke arasında sağlık alanında imzalanması planlanan Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Sağlık Bakanlığı arasında taslak Mutabakat Zaptı metni üzerinde mutabık kalmışlar, sözkonusu Mutabakat Zaptı’nın en kısa zamanda Bakan düzeyinde imzalanması hususuna karar vermişlerdir.

15.2. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Sağlık Bakanlığı arasında ilaç ve tıbbi cihaz kamu düzenlemeleri de dahil olmak üzere sağlık hizmetleri alanında işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla Sağlık Bakan Yardımcıları

başkanlığında Türk-Rus Çalışma Grubu'nun oluşturulması hususunda mutabık kalmışlardır.

15.3. Taraflar, hem ikili hem de Dünya Sağlık Örgütü ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü dahil olmak üzere, katılımcı oldukları çok taraflı platformlar çerçevesinde işbirliğinin geliştirilmesinin devamına karar vermişlerdir.

16. Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği

16.1. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Spor Bakanlığı arasındaki "Beden Eğitimi ve Spor Alanında Mutabakat Zaptı"nın 3 Nisan 2018 tarihinde Ankara'da imzalanmış olmasından duydukları memnuniyeti belirtmişler ve bu çerçevede, söz konusu Mutabakat Zaptının uygulanmasına yönelik kapsamlı bir işbirliği programı ve ilgili eylem planının hazırlanmasının uygun olacağını ifade etmişlerdir.

16.2. Taraflar, Dünya Etnospor Konfederasyonu ile Rusya Milli ve Olimpiyat Dışı Spor Oyunları Komitesi Kamu Kuruluşu arasında doğrudan temasların kurulmasına yardımcı olunması hususunda anlaşmışlardır.

16.3. Taraflar, beden eğitimi ve spor alanında Türk-Rus Çalışma Grubu'nun kurulmasının uygunluğunun araştırılması hususunda anlaşmışlardır.

16.4. Taraflar, karşılıklı olarak gençlik kampları, gençlik forumu ve gençlik değişim programlarının desteklenmesi hususlarında anlaşmışlardır.

17. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanında İşbirliği

17.1. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasını taslağı üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı arasında yürütülen müzakerelerin, söz konusu anlaşmanın bir an önce imzalanması

18. Uzay Alanında İşbirliği

18.1 Taraflar, özellikle uydu seyrüsefer (navigasyon) sistemleri, uzaktan algılama uyduları/teknolojileri, haberleşme uyduları/teknolojileri, uzaya ilişkin yer sistemleri ve fırlatma hizmetleri olmak üzere, uzay alanında ikili işbirliğinin geliştirilmesine olan ilgilerini teyit etmişlerdir. Taraflar, bu çerçevede Komisyonun bir sonraki toplantısına kadar, yukarıda belirtilen konularda ikili uzman görüşmelerinin yapılması hususunda anlaşmışlardır.

18.2 Taraflar, ROSCOSMOS ve TÜBİTAK'ın uzay faaliyetlerine ilişkin bir Mutabakat Zaptı'nı hazırlayarak imzalama yönündeki niyetlerini memnuniyetle karşılamışlardır.

19. Komisyonun 17. Toplantısının Gerçekleştirilmesi Hakkında

Taraflar, Türk-Rus Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu 17. Dönem Toplantısının 2020 yılında Rusya'da gerçekleştirilmesi hususunda anlaşmışlardır. Toplantının kesin tarihi ve yeri diplomatik kanallardan bilahare belirlenecektir.

İşbu Protokol, 26 Temmuz 2019 tarihinde Antalya şehrinde Türkçe ve Rusça dillerinde eşit derecede geçerli ikişer orijinal nüsha olarak imzalanmıştır.

**Türk-Rus Hükümetlerarası
Karma Ekonomik Komisyonu
Türk Tarafı Eşbaşkanı
Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı**

Ruhsar PEKCAN

**Türk-Rus Hükümetlerarası
Karma Ekonomik Komisyonu
Rus Tarafı Eşbaşkanı
Rusya Federasyonu Enerji Bakanı**

Aleksandr NOVAK

Ek-I: Türk Tarafı Heyeti

1.	Ruhsar PEKCAN	Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı ve Türk-Rus Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu Eş Başkanı
2.	Gonca YILMAZ BATUR	T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı
3.	Çetin ALİ DÖNMEZ	T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı
4.	Mehmet SAMSAR	T.C. Moskova Büyükelçisi
5.	Hüsnü DİLEMRE	Genel Müdür, Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı
6.	Safa USLU	Genel Müdür, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
7.	Doç. Dr. Fatih KARA	Genel Müdür, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı
8.	Selami KILIÇ	Genel Müdür, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı
9.	Fuat KASIMCAN	Genel Müdür Yardımcısı, Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı
10.	Ertan YALÇIN	Genel Müdür Yardımcısı, Dışişleri Bakanlığı
11.	Muharrem SELÇUK	Genel Müdür Yardımcısı, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
12.	Aysun ÖZKAZANÇ	Genel Müdür Yardımcısı, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
13.	Oğuz ASLANER	Genel Müdür Yardımcısı, Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü, T.C. Merkez Bankası
14.	M. Talha PAMUKÇU	Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi, BOTAŞ
15.	Ferüdün BAŞER	T.C. Moskova Ticaret Başmüşaviri
16.	Mehmet Ali KILIÇKAYA	Uluslararası Sağlık Hizmetleri A.Ş. Genel Müdürü, Sağlık Bakanlığı
17.	Dr. Ecz. Harun KIZILAY	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkan Yardımcısı
18.	Bahri Can ÇALICIOĞLU	Başkanlık Özel Müşaviri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
19.	Erkin GÜNDÜZ	Türkiye Varlık Fonu Yatırımlar Müdürü
20.	Atakan ÖZDEMİR	Türk Cumhuriyetleri ve BDT Ülkeleri Dairesi Başkanı, Uluslararası Anlaşmalar ve

		Avrupa Birliği Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
21.	B¼lent Orhan T¼REL	İkili G¼mr¼k İlişkileri ve İşbirliği Dairesi Başkanı, Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
22.	Mehmet Burak YILMAZ	Daire Başkanı, r¼n G¼venliđi ve Denetimi Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
23.	Okan ZT¼RK	Daire Başkanı, İthalat Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
24.	Orhan ERCAN	Daire Başkanı, İhracat Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
25.	Oğuzhan KIRAN	Daire Başkanı, Dış İlişkiler Genel M¼d¼rl¼đ¼, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
26.	Zeki Mehmet BAşKURT	Daire Başkanı, N¼kleer ve Uluslararası Projeler Genel M¼d¼rl¼đ¼, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
27.	Arif ATAMAN	Uluslararası Projeler ve İş Geliştirme Dairesi Başkanı, BOTAş
28.	Mithat AYDIN	Doğalgaz Alım ve İhracat Dairesi Başkanı, BOTAş
29.	Dr. Neslihan ALPER	Daire Başkanı, Tarım ve Orman Bakanlığı
30.	Oğuz Hakan zdemir	Daire Başkanı, Karayolu D¼zenleme Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
31.	Arif ÇETİN	Daire Başkanı, Sağlık Bakanlığı
32.	Ercan YILDIZ	Daire Başkanı, Gençlik ve Spor Bakanlığı
33.	Eda Cindoğlu	Daire Başkanı, T¼rkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
34.	M. Zeki AYDOğMUş	Uluslararası Krediler M¼d¼r Yardımcısı, T¼rk Eximbank
35.	Fırat BAşBİLEN	Yönetim Kurulu yesi, Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND)
36.	Gözde şAHİN	şube Koordinatör¼, K¼lt¼r ve Turizm Bakanlığı
37.	G¼lřah KOÇAK	şube M¼d¼r¼, Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
38.	Ayhan BOZKURT	Ticaret Uzmanı, İhracat Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
39.	Emrecan ERDOğAN	Ticaret Uzmanı, Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı
40.	Gökhan KARACA	Ticaret Uzmanı, Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel M¼d¼rl¼đ¼, Ticaret Bakanlığı

41.	Günay MUTLU	Ticaret Uzmanı, Gümrükler Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı
42.	Zeynep KÖMÜRCÜOĞLU	Ticaret Uzmanı, Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı
43.	Cahide ZİYA	Uzman, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
44.	Hakan HATİPOĞLU	Uzman, Nükleer ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
45.	Nurettin ERDOĞAN	Asya Pasifik Bölge Koordinatörlüğü Uzmanı, Türkiye Maarif Vakfı
46.	Can ÖZKAYMAK	Tır ve Ata Karnesi Uzmanı, TOBB
47.	Onur BALÇINER	Ticaret Uzman Yardımcısı, İthalat Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı
48.	Merve Nur ARSLAN	Uzman Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
49.	Hasan ÇALIŞKAN	Eğitim Uzman Yardımcısı, Milli Eğitim Bakanlığı
50.	Emre KURNAZ	İkili İlişkiler ve Teknik İşbirliği Uzman Yardımcısı, T.C. Merkez Bankası
51.	Abdullah BÜYÜKDENİZ	Düzenleme ve Gözetim Uzman Yardımcısı, T.C. Merkez Bankası
52.	Aslı TORUN	Mühendis, Nükleer ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
53.	Süleyman LİMAN	Veteriner Hekim, Tarım ve Orman Bakanlığı
54.	Şehriban GÖREN	Mühendis, Tarım ve Orman Bakanlığı
55.	Gonca ÇAKAN ALTINYOLLAR	Memur, Tarım ve Orman Bakanlığı
56.	Ertan GÜNAY	Mühendis, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
57.	Nurengiz EŞKİ	İş Konseyi Koordinatörü, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
58.	Alpdoğan KAHRAMAN	İcra Kurulu Üyesi, Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND)
59.	Ülkü DUMAN	Ülke Sorumlusu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
60.	Ayten ACAR	V.H.K.İ., Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığı
61.	Gül Humar NURİ TURHAL	Tercüman, Sağlık Bakanlığı
62.	Mevcude SEÇİLMİŞ	Tercüman, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
63.	Alsu AHMETOVA	Tercüman

64.	Tarana KAYA ALIEV	Tercüman
65.	Rustam ARGYMBAYEV	Tercüman

Ek-II: Rus Tarafı Heyeti

1	Aleksandr NOVAK	Rusya Federasyonu Enerji Bakanı, Rus-Türk Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu Rus Tarafı Eş Başkanı
2	Aleksey ERHOV	Rusya Federasyonu Büyükelçisi
3	Azer TALIBOV	Rusya Federasyonu Ekonomik Kalkınma Bakan Yardımcısı
4	Aleksey GRUZDEV	Rusya Federasyonu Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı
5	Dmitriy KOSTENNİKOV	Rusya Federasyonu Sağlık Bakan Yardımcısı
6	Odes BAYSULTANOV	Rusya Federasyonu Kuzey Kafkasya Bakan Yardımcısı
7	Aleksey GOSPODAREV	Enerji Bakanlığı, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Genel Müdür
8	Dmitri KAPNİK	Enerji Bakanı Özel Kalemi
9	Anna SMURIGİNA	Enerji Bakanlığı, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Ekonomileri Gelişmekte Olan Ülkeler ile İkili İşbirliği Dairesi, Daire Başkanı
10	Ekaterina PAVLOVA	Enerji Bakanlığı, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Daire Başkan Yardımcısı
11	Aleksandr KALTUKİN	Rusya Federasyonu Hükümeti, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü Daire Başkan Yardımcısı
12	Maksim SİDELNİKOV	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı, İkili İşbirliği İlişkileri Geliştirme Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı ve Rus-Türk Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu Rus Tarafı Eş Başkan Yardımcısı V.
13	Ekatertina DYATLOVA	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı, İkili İşbirliği İlişkileri Geliştirme Genel Müdürlüğü, Daire Başkan Yardımcısı,
14	Rostislav PETRENKO	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı, Dış Ekonomik Faaliyetleri Geliştirme ve Düzenleme Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı
15	Nikita CHEPURKO	Ekonomik Kalkınma Bakanlığı, Dış Ekonomik Faaliyetleri Geliştirme ve Düzenleme Genel Müdürlüğü, Baş Uzman
16	Boris FRANTSUZOV	Ulaştırma Bakanlığı, Deniz ve Nehir Taşımacılığı Alanında Devlet Politikası Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı
17	Tatyana KRİVOLEVİCH	Ulaştırma Bakanlığı, Otomobil Araçları ve Şehir Yolcu Taşıma Araçları Alanında Devlet Politikası Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı
18	Oleg KULİKOV	Ulaştırma Bakanlığı, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Daire Başkan Yardımcısı
19	Artem MALHASYAN	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı
20	David GOGOTİSHVİLİ	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Teknik Düzenleme, Standardizasyon ve Ölçümlerin Tekdüzeliliğinin Sağlanması Alanında Devlet Politikası Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı
21	Rashid MURZAEV	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Daire Başkan Yardımcısı

22	Katerina ANANYİNA	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Teknik Düzenleme, Standardizasyon ve Ölçümlerin Tekdüzelikliğini Sağlanması Alanında Devlet Politikası Genel Müdürlüğü, Baş Uzman
23	Stanislav GROMOV	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İlaç Sanayii Daire Başkanı
24	Aydar GASHİGULLİN	Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümressilli
25	Aleksandr DENİSOV	Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümressilli Yardımcısı
26	Vyacheslav SHMİDT	Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümressilli Danışman
27	Ramil GUBEYDULLİN	Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümressilliği, Hukuk Müşaviri
28	Ayrat ZAKİEV	Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümressilliği, Baş Uzman
29	Ruslan BEKUZAROV	Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Mümressilliği, Baş Uzman
30	Darya SHİMANOVSKAYA	Sağlık Bakanlığı Uluslararası İşbirliği ve Halkla İlişkiler Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı
31	İvan TITSKİY	Sağlık Bakanlığı Uluslararası İşbirliği ve Halkla İlişkiler Genel Müdürlüğü, Baş Uzman
32	Olga KUKSİNA	Yüksek Öğrenim ve Bilim Bakanlığı, Uluslararası İlişkiler Genel Müdürlüğü, Danışman
33	Anastasia İVER	Eğitim Bakanlığı, Uluslararası İlişkiler Genel Müdürlüğü, Müşavir
34	Boris GRİSHİN	Spor Bakanlığı, Spor Alanında Devel Düzenlemeleri ve Uluslararası İlişkiler Genel Müdürü
35	İgor PAVLUK	Spor Bakanlığı, Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı
36	Alim HAHOV	Kuzey Kafkasya Bakanlığı, Kuzey Kafkasya Federal Bölgesi Stratejik Geliştirme Genel Müdürlüğü, Daire Başkan Yardımcısı
37	Vyaçeslav SEMYONOV	Rosselhoznadzor, Bitki Sağlığı Denetimi ve Tohum Kontrolü Genel Müdürü
38	Anastasia BINDYUKOVA	Rosselhoznadzor, Bitki Karantina Dairesi, Başkan Yardımcısı
39	Anna BUKİNA	Rosselhoznadzor, İhracat Destek ve Teftiş İşleri Dairesi, Baş Uzman
40	Yulia BARUZDİNA	Rosselhoznadzor, «Federal Hayvan Sağlığı Merkezi», Tercüman
41	Natalya PRUDNİK	Rosselhoznadzor, «Tahıl Kalite Değerlendirme Merkezi», Daire Başkanı
42	Andrey MELNİKOV	Merkez Bankası, Uluslararası İlişkiler Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı
43	Marina MUTALİEVA	Turizm Federal Ajansı Uluslararası İşbirliği Daire Müşaviri
44	Aleksandr SENATOROV	Federal Gümrük Servisi Türkiye Temsilcisi
45	Andrey BOLDOREV	Rosmorport, Yatırımlar ve Stratejik Kalkınma Genel Müdürlüğü, Genel Müdür
46	Valeriy SAZONOV	Rosmorport,, Bilim ve teknik grubu Müdürü
47	Viktor GLUHOVSHENKOV	Rosmorport, Yatırımlar ve Stratejik Kalkınma Genel Müdürlüğü
48	Aleksandr BOCHKAREV	Roskosmos, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı
49	Nikolay NOVİKOV	Roskosmos, Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, Uzman
50	Sergey BARYKİN	Roskosmos, “Uydu Bilgi Sistemleri” Genel Müdür yardımcısı

51	Elizaveta ZİNOVEVA	Rusya İhracat Merkezi, Yurtdışı Ağ Yöneticisi
52	Nailya CHERNİKOVA	Ryazan Bölgesi Başbakan Yardımcısı
53	Hasan İAKİMOV	Çeçenistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı
54	Albert KARİMOV	Tataristan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı – Sanayi ve Ticaret Bakanı
55	Farid ABDULGANİYEV	Tataristan Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı
56	Albert YALISHEV	Tataristan Cumhuriyeti Türkiye Temsilci Yardımcısı
57	İlshat TAJİTDİNOV	Başkurdistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı V.,
58	Anur SAMANOV	Başkurdistan Cumhuriyeti Dış Ekonomik İlişkiler Devlet Komitesi Başkan Baş Yardımcısı
59	Ruslan GEYNETDİNOV	«Ulyanovsk Bölgesi Sanayi ve Gerimcilik Geliştirme Şirketi», Yönetim Kurulu Başkanı
60	İgor RYABİKOV	«Ulyanovsk Bölgesi Kalkınma Şirketi», Genel Müdür
61	Denis SMOLKOV	«Ulyanovsk Bölgesi Sanayi ve Gerimcilik Geliştirme Şirketi» daire başkanı
62	Lilit EROYAN	Ryazan Bölgesi Sanayi ve Ekonomik Kalkınma Bakanlığı, Dış Ekonomik Faaliyetleri ve İhracat Geliştirme Dairesi, Daire Başkan Yardımcısı
63	Aleksandr PLİEV	Kuzey Osetya-Alanya Cumhuriyeti Kalkınma Ajansı Genel Müdürü
64	Anton DEDUSENKO	«Rosatom Energo International» A.Ş., Genel Müdür Proje Yönetimi Baş Yardımcısı
65	Yaroslav MOZDAKOV	«Rosatom Energo International» A.Ş., Proje yönetimi Bloku, Dış iletişim Grubu, Uluslararası İletişim Dairesi Başkanı
66	Sergey TAMAEV	«Rosatom» Türkiye Temsilcisi
67	Rustem ZARİPOV	Rusya Doğrudan Yatırımlar Fonu, Başkan Yardımcısı
68	Ahmet PALANKOEV	Rus-Türk İş Konseyi Başkanı
69	Alaudin YARAKHMEDOV	Rus-Türk İş Konseyi, Müdür
70	Adam LYANOV	Rus-Türk İş Konseyi, Başkan Asistanı
71	Nikolay DUNAEV	Rusya Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Kamu Teşkilatı «Opora Rossii», Başkan Yardımcısı
72	Elena KRİVENKOVA	«Delovaya Rossiya» (İş Rusyası), Turizm Komitesi Başkanı
73	İrina PİSAREVSKAYA	«Delovaya Rossiya» (İş Rusyası), Genel Kurulu Üyesi
74	Sergey PEREVEDENTSEV	«İnter RAO» Şirketi, Orta Asya ve Transkafkasya Varlık Yönetim Başkanı
75	Kamil GAZİZOV	«ODK» Şirketi, Enerji ve Sanayi Program Satışları Müdürü
76	Oleg MİZERKOV	VTB Bankası, Temel Sektör Müşterileri ile İlişkileri Genel Müdürlüğü, İkinci Daire Başkanı
77	Vadim EVDOKİMOV	«NLMK», Ticari ve Ekonomik Politikası ve Entegrasyon Dairesi Başkanı
78	Elena VOTRİNA-LOPATİNA	«RUSAL», Ticaret Politikası Departmanı, Daire Başkanı
79	Denis KVASOV	«MMK Metalurji» Genel Müdürü

80	Oleg MİGUNOV	«Gazprom», Daire Başkanı
81	Mikhail BARISHEV	«Gazpron Expo», Departman Başkanı Yardımcısı – Daire Başkanı
82	Dmitriy LVOV	«Gazpron Expo», Baş Uzman
83	Aleksandr VODYANITSKIY	«Tehnostroyekspo» Şirketi, Genel Müdür Yardımcısı
84	Dinar SADIKOV	Denetimi ve Kontrol Merkezi «Halal» Genel Müdürü
85	Aleksey EVSEEV	«Power Machines» Türkiye Temsilcisi
86	Elif SİLPAGAR	'Investment Development Group AB' Yönetim Kurulu Başkan Müsteşarı
87	Rushan KURAMSHİN	USM "Helal" Geliştirme Müdürü
88	Farit GARAEV	USM "Helal" Uluslararası Departman Müdürü
89	Maksim ANDRIANOV	«Vertoletı Rossii» A.Ş. Bölgesel Pazarlama Müdürlüğü Başkanı
90	Konstantin ABRAMOV	«Gazprom neft» A.Ş. Uluslararası İşletme Bölümü Daire Başkanı
91	Eduard MUHAMETOV	«LUKOİL-Türkiye» A.Ş. Geliştirme ve İşletme Müdürü
92	Albert İSHAKOV	«Rosgeology» A.Ş. Enerji Kaynakları ve Jeo-ekoloji Bölüm Müdürü
93	Anton PANENKO	«Rosgeology» A.Ş. Dış Ekonomik Faaliyetler Müdürlüğü Başkan Yardımcısı
94	Vitaly SERGEEV	“Vi Energy” Şirketi İnovasyon Müdürü
95	Hasan TİMİZHEV	“Kuzey Kafksya tatil tesisleri” Genel Müdürü
96	Rustam TAPAEV	“Kuzey Kafksya tatil tesisleri” Genel Müdür Yardımcısı
97	Kirill ZHARİKOV	“Kuzey Kafkasya Geliştirme Şirketi” Genel Müdür Yardımcısı
98	Gennady ŞKALOV	“Kuzey Kafkasya Geliştirme Şirketi” Genel Müdürü Danışmanı